

Nr 103.

Av herrar **Eriksson** i Stockholm och **Västberg**, om anslag till utbildningskurser för lärare i esperanto.

Riksdagen har under de två senaste åren beviljat medel till hållande av utbildningskurser i esperanto för lärare. Samtliga kurser ha genom Kungl. Maj:ts beslut — enligt Kungl. skolöverstyrelsens förslag — anordnats av en kursbestyrelse bestående av styrelserna för Sveriges folkskolläraryrkesförbund och Sveriges folkskolläraryrkesförbund, vilka till kursledare utsett folkskollärare Ernfrid Malmgren, Stockholm. Ur dennes rapport över de senast hållna kurserna må anföras följande.

»Berättelse över de av styrelserna för Sveriges folkskolläraryrkesförbund och Sveriges folkskolläraryrkesförbund efter uppdrag av Kungl. Maj:t anordnade esperantokurserna för lärare under budgetåret 1930—1931.

Till kursledare utsågs undertecknad, folkskollärare Ernfrid Malmgren, och till lärare för kurserna sekreteraren i Svenska esperanto-institutet, folkskollärare Gösta Ahlstrand.

Kurstiden bestämdes till respektive 1—11 juli och 15—25 juli 1930. Båda kurserna hölls i Högalids folkskola i Stockholm.

Såsom deltagare i kurserna anmälde sig 104 lärare och lärarinnor, varav 50 med statsstipendium besökt kurserna.

Under kurserna ha dagligen ägt rum fyra undervisningstimmar. Dessutom har de flesta dagar varit anordnad en extra undervisningstimme. Varannan dag har kursdeltagarna beretts tillfälle att sammanträffa för deltagande i utflykter eller möten, där samtalsövningar på esperanto bedrivits.

Undervisningen har varit anordnad efter direkt metod, d. v. s. talmetod, tillrättalagd för esperanto av den ungerska pedagogen pastor Andreo Cseh. Läraren och eleverna ha således från den första timmen till den sista samtalat på esperanto, varunder en icke föraktlig vana och färdighet att behandla språket i tal erhållits. Dessutom ha kursdeltagarna under åtta av kursens dagar erhållit skriftliga hemuppgifter.

Då ett flertal av de i kursen deltagande lärarna och lärarinnorna redan ägde goda insikter i språket och i första hand genom kursen ville förvärva sig insikt i esperantoundervisningens metodik för att sedan utnyttja denna vid undervisning inom studiecirkel av Arbetarnas Bildningsförbund eller vid kurser inom och utom skolan, behandlade kursläraren rätt utförligt rent metodiska spörsmål. Trots den av samtliga med tillfredsställelse accepterade extratimmen visade sig likväl tiden ganska knapp. En utvidgning av studietiden till 12 eller 15 dagar skulle utan tvivel vara till stor fördel och lämna möjlighet till ännu utförligare metodiska anvisningar.

Vid kursernas slut gjorde undertecknade hos Svenska Esperanto-institutet en hemställan att vid kursavslutningarna kontrollera proven för de av deltagarna, som önskade betyg för lägre esperantoexamen. Proven för denna examen äro:

Skriftliga översättningar av lätt text till och från esperanto jämte ett reproduktionsprov, prövning av uttalet medels läsning av svårare text, muntlig översättning av lätt text, samtalsövning och grammatikförhör. Av de 50 deltagarna hade 2 redan avlagt högre esperantorexamen och 4 den lägre. 29 avlade examen i samband med kursavslutningen, därav 17 med medelbetyget A, 7 med medelbetyget a och 5 med medelbetyget AB.

De båda kurserna besöktes vid ett flertal tillfällen av utländska esperantotalande, med vilka kursdeltagarna hade tillfälle samtala å esperanto. Så bevisade den indiske läraren Lakshmiswar Sinha lektionerna under ett flertal dagar liksom även professor Christo Dimtcheff och rektor fröken T. Nikolova från Bulgarien. Rektor Otto Pfeiffer, Allenstein, Tyskland, följde undervisningen under tvenne dagar för att sedermera hos sin stads skolmyndigheter avlägga rapport över de statliga esperantokurserna i Sverige.

Såsom representanter för Kungl. Skolöverstyrelsen närvaro vid den första kursavslutningen rektor A. Ohlsson och vid den andra inspektör C. Sehlin. Vid första kursavslutningen närvar dessutom redaktör P. Nylén såsom representant för Svenska esperanto-institutet och vid den andra avslutningen även dess föreståndare, rektor S. Jansson vid Beskowska skolan och fil mag. Carl Ohlsson.

Deltagarna i de båda kurserna sammanfattade sina intryck av språket, undervisningen och metoden i en till de båda arrangerande lärarförbunden riktad inläga.

Årets lärarkurser i esperanto ha säkerligen fyllt en del av behovet av esperantolärare inom den frivilliga bildningsverksamheten. Då intresset för detta ämne i synnerhet inom Arbetarnas Bildningsförbund är utomordentligt livligt, och lärarkåren såsom av anmälningarna till statskurserna framgår även hyser starkt intresse för språket, torde behovet av liknande kurser göra sig kraftigt gällande även under kommande år.»

I den av rapporten omnämnda bilagan heter det:

»Undertecknade, lärare och lärarinnor, ha deltagit i de av Folkskollärary- och Folkskollärarynnorförbundet gemensamt anordnade statsunderstödda esperantokurserna 1930. Samtliga känna vi ett starkt behov av att till statsmakterna och de båda förbunden få framföra ett varmt tack för det tillfälle som beretts oss att lära känna en i alla avseenden förnämlig undervisningsmetod. Kursutbildningen har därtill lämnat ett för oss själva överraskande gott undervisningsresultat, ett rikhaltigt ordförråd och god förmåga att i tal och skrift utnyttja esperanto.

Som särskild förmån räkna vi att esperantokurserna i år stått under ledning av en skicklig svensk lärare med egen erfarenhet ifråga om undervisning i folkskolan och studiecirklar. Kursledaren, folkskollärare Gösta Ahlstrand, har förstått att på ett överlägset och medryckande sätt genomföra kursutbildningen.

Vi äro emellertid övertygade om att esperantoundervisningen även i mindre framstående lärares händer kan lämna goda resultat. Ett allmänt utnyttjande även i andra ämnen av den metod, som tillämpas i esperanto, skulle helt visst skapa en glädjebetonad undervisning av sådant slag som nu är alltför sällsynt. Deltagandet i en esperantokurs måste därför betecknas som ett betydelsefullt moment i en lärares pedagogiska fortbildning.

Under kursutbildningen ha deltagarna diskuterat, vad som bör göras för att en större del av folkskollärarkåren måtte komma i åtnjutande av den fortbildning, deltagande i esperantokurserna innebär. I enlighet med framförda synpunkter anhålla vi att få föreslå, att Förbundsstyrelserna måtte söka utverka ökat anslag till ökat antal kurser.

Ännu viktigare synes oss likväl vara att seminariernas elever beredas möjlighet att studera esperanto. Alldenstund redan nu inom olika skoldistrikt esperantoundervisning inordnas som ett led i undervisningen för fortsättnings-skolans lärjungar, måste det motsvara tidens krav, att seminariernas elever erhålla utbildning i esperanto. Folkskollärarkårens insats i det allmänna folkbildningsarbetet och den inom studiekretsar landet runt oavslåtligen stegrad efterfrågan på esperantokunniga lärare utgör ytterligare skäl för upptagandet av esperanto på seminarieelevernas utbildningsprogram.

I enlighet med dessa nya synpunkter få vi föreslå, att Förbundsstyrelserna till Kungl. Maj:t och Skolöverstyrelsen måtte ingå med hemställdan, att esperantoundervisning försöksvis måtte införas som valfritt ämne vid något av landets seminarier.»

(Samtliga kursdeltagares namn.)

Då hittillsvarande kurser omfattats med mycket livligt intresse från lärarna och de influtna anmälningarna till kurserna varit avsevärt många flera än tillgängliga platser, tyder detta på ett stort behov av liknande kurser även under nästkommande budgetår. Behovet framhövdes i icke ringa grad av 1930 års kursdeltagare, av vilka åtskilliga deltog direkt uppmanade av studieintresserad ungdom i respektive hemtrakt för att sedermera kunna leda kurser och cirklar i esperanto.

Föregående års esperantokurser ha samtliga haft tio dagar till förfogande, men har under alla kurser kunnat konstateras det lämpliga i kursernas förlängning till tolv eller femton dagar. På grund av önskvärdheten av att åtminstone f. n. ej öka anslagsbehovet föreslås dock samma belopp som det av riksdagen under föregående år beviljade, men med tillägg av 100 kronor till täckande av kursernas lokalhyra. Anslagsbehovet utgör alltså:

Bidrag till 50 kursdeltagare, 4 lektionstimmar under 10 dagar	
å 90 öre (50 × 40 × 90)	kr. 1,800
Lärare, 10 kr. per lektionstimme	» 800
Ersättning till kursledare	» 100
Lokalhyra	» 100
Annonser, material m. m.	» 200

Summa kr. 3,000.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen för anordnande av utbildningskurser i esperanto för lärare må för budgetåret 1931/1932 bevilja ett anslag av 3,000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1931.

Ernst Eriksson.

Mauritz Västberg.

